

STAVOVI IZVRŠNIH DIREKTORA O POSLOVNIM PERSPEKTIVAMA

Optimisti uprkos svetskoj krizi

Iako skoro tri četvrtine izvršnih direktora u svetu priznaje da u aktuelnim okolnostima posluju pod sve većim pritiskom, poslovni lideri su optimisti u pogledu budućnosti kompanija kojima rukovode, pokazuje najnovije istraživanje „CEO Outlook 2024“ kompanije KPMG. Izvršni direktori su kao najvažnije ciljeve u naredne tri godine naveli dalju digitalizaciju poslovanja i veću primenu veštačke inteligencije, usavršavanje zaposlenih i sprovođenje ESG inicijativa.

Piše: Sanja Kočović*

Izvršni direktori u svetu suočavaju se sa velikim izazovima u aktuelnim okolnostima, od trke u primeni veštačke inteligencije do sve složenije geopolitičke situacije. Poslovni lideri, pored spoljnih, nalaze se i pred unutrašnjim izazovima, kao što su hibridni način rada i potreba da se unaprede veštine zaposlenih. To zahteva od njih da budu agilni i da svoje upravljanje prilagode svim zainteresovanim stranama, ne gubeći iz vida dugoročni rast, pokazuje najnovije istraživanje „CEO Outlook 2024“ kompanije KPMG.

Anketa je sprovedena među više od 1.300 direktora koji upravljaju kompanijama sa prihodima od najmanje 500 miliona američkih dolara. Ove kompanije posluju u ključnim sektorima u najvećim svetskim ekonomijama.

Poverenje izvršnih direktora u globalnu ekonomiju je opalo tokom protekle decenije, što sugeriše da okruženje u kome kompanije posluju postaje sve složenije. Iako je tokom prethodne tri godine stabilnih 72% izvršnih direktora bilo optimistično u svojim prognozama o rastu globalne ekonomije, to je znatno manje u poređenju sa 93% ispitanika koji su iskazali takav stav 2015. godine, kada je KPMG prvi put radio ovo istraživanje. Sada skoro tri četvrtine anketiranih priznaje da su pod sve većim pritiskom da obez-

bede dugoročni prosperitet svoje kompanije.

Izvršni direktori su tokom protekle decenije nastojali da osiguraju rast poslovanja većim ulaganjima u inovacije i tehnologiju, posvetivši se zaposlenima, zaštiti životne sredine, društvenoj odgovornosti, korporativnom upravljanju i održivosti kao prioritetnim izvorima za stvaranje vrednosti. U najnovijem istraživanju, izvršni direktori su kao najvažnije ciljeve u naredne tri godine naveli dalju digitalizaciju poslovanja i veću primenu veštačke inteligencije, usavršavanje zaposlenih i sprovođenje ESG inicijativa.

Veštačka inteligencija u centru pažnje

Nasuprot prvom KPMG istraživanju 2015. godine, kada se o veštačkoj inteligenciji nije ni razmišljalo, sada je primena ove tehnologije u centru pažnje poslovnih lidera i zaposlenih u kompanijama. Ohrabruje činjenica da izvršni direktori shvataju ozbiljno veštačku inteligenciju i ulažu u inovacije, ali prevelika žurba u primeni nosi etičke rizike, kao i opasnost da se ne iskoristi pun potencijal ove tehnologije za transformaciju poslovanja. Poslovna zajednica ima priliku da uz bolje razumevanje veštačke inteligencije i njenih mogućnosti unapredi poslovanje i predvodi

u nastojanjima da se svetska ekonomija vrati dugoročnom i održivom rastu.

Većina izvršnih direktora je izjavila da će investirati u veštačku inteligenciju bez obzira na ekonomske uslove, jer su svesni koliko ona može da poveća efikasnost i produktivnost u poslovanju, podstakne inovacije i unapredi znanja zaposlenih u kompanijama. Iako je primetno da se ulaganja u ovu tehnologiju uvećavaju, najveći broj ispitanika smatra da povraćaj tih sredstava nije verovatan u narednih tri do pet godina.

Više od tri četvrtine anketiranih direktora je uvereno da veštačka inteligencija generalno neće smanjiti broj radnih mesta u njihovim organizacijama, ali da će zaposleni morati da se prilagode ovoj tehnologiji da bi u potpunosti iskoristili prilike koje ona pruža. Poslovni lideri sve više razmišljaju i o etičkim rizicima koje nosi brzo usvajanje veštačke inteligencije. Više od polovine ispitanika smatra da su etički izazovi među najvećima, a nedostatak regulative i nedovoljna tehnička obučenosť zaposlenih dodatno komplikuju primenu ove tehnologije.

Ulaganja u buduće kadrove

Ovogodišnje istraživanje pokazuje da su izvršni direktori optimisti

u pogledu budućnosti kompanija kojima rukovode. To potvrđuje i podatak da 92% ispitanika planira da poveća broj zaposlenih. Ipak, skoro trećina je zabrinuta zbog promena na tržištu rada, posebno zbog broja zaposlenih koji će uskoro otići u penziju i nedostatka kvalifikovanih radnika koji bi mogli da ih zamene. Istraživanje pokazuje da 80% anketiranih direktora smatra da kompanije treba da ulažu u razvoj vještina i doživotno učenje u lokalnim zajednicama, kako bi obezbudile odgovarajuće kadrove u budućnosti, a 92% veruje da će zahvaljujući takvom pristupu povećati zapošljavanje u naredne tri godine.

Uočljivo je da se tokom posljednjih deset godina, koliko KPMG radi ovo istraživanje, stvara sve veći jaz između očekivanja poslodavaca

i zaposlenih kada je reč o načinu rada. Današnjim zaposlenima je veoma važno da se njihove životne vrednosti poklapaju sa strateškim ciljevima kompanije, očekuju fleksibilnije radno okruženje i uslove koji će im omogućiti da uspostave bolju ravnotežu između privatnog i profesionalnog života. Uspješni direktori u budućnosti biće oni koji razumeju ove promene i sposobni su da stvore radno okruženje kojim će privući i zadržati talente.

Ovogodišnje istraživanje pokazuje da se i dalje polemise o povratku zaposlenih u kancelarije. Procenat onih koji očekuju da se zaposleni u potpunosti vrate u kancelarije porastao je za godinu dana sa 64% na 83%, pri čemu većina ispitanika najavljuje da će zaposlene koji prihvate takav način rada nagraditi po-

voljnijim uslovima rada, povišicama ili unapređenjima.

Izazovi u primeni ESG principa

Nalazi u najnovijem KPMG istraživanju ukazuju na značajan napredak poslovne zajednice u njenom odnosu prema ESG principima i održivosti. Iako sve veća politizacija i polarizacija u društvu oko pitanja kao što su društvena mobilnost i klimatske promene predstavljaju dodatne izazove za izvršne direktore u ispunjavanju ESG ciljeva, dobijeni nalazi jasno upućuju da su poslovni lideri svesni da bi odustajanje od ovih principa nanelo dugoročnu štetu kompaniji.

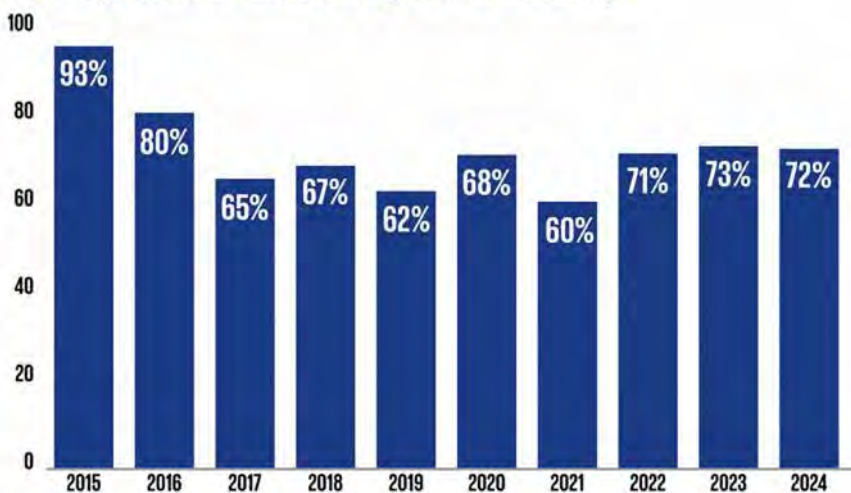
Pre deset godina, izvršni direktori su rangirali rizike vezane za životnu sredinu na dnu svojih prioriteta, dok sada skoro četvrtina smatra da ukoliko ne bi ispunili ESG principe, to bi dalo prednost konkurenciji, petina ocenjuje da bi time ugrozila sopstvenu poziciju, dok 16% veruje da bi to negativno uticalo na zapošljavanje.

Tri četvrtine ispitanika je spremno da se odrekne profitabilnog dela poslovanja koje bi moglo da naštetiti reputaciji kompanije, a više od dve trećine je voljno da zauzme stav o politički ili društveno spornom pitanju čak i kada bi upravni odbor kompanije izrazio zabrinutost zbog toga. Ipak, dve trećine izvršnih direktora priznaje da nisu spremni da izdrže potencijalni nadzor i očekivanja akcionara kada je reč o ESG-u, sugerišući da će preduzeti mere da taj rizik ublaže.

Trećina izvršnih direktora smatra da najveća prepreka za postizanje njihovih klimatskih ambicija proizilazi iz složenosti koju donose nova pravila o dekarbonizaciji njihovih lanaca snabdevanja. Ispunjavanje ovih ciljeva dodatno otežavaju trenutne geopolitičke tenzije širom sveta i aktivnosti koje utiču na glavne trgovinske rute u svetu.

*Autorka je partner u odeljenju revizije, KPMG Beograd

Poverenje izvršnih direktora u globalnu ekonomiju

Izvor: KPMG 2024 CEO Outlook